

Mikkelin kaupungin energiaomaisuusjärjestelyt - lisäselvitykset

Kaupunginhallitus 10.10.2022

Kaupunginvaltuusto 17.10.2022

Lisäselvityksen aiheet

1. Taloustilanteesta johtuvan tuloutustarpeen määrän selventäminen, talouden tilannekuva suunnitelmakaudella
2. Lisäselvitys Etelä-Savon Energia Oy:n tuloutusmahdollisuudesta ja sen riittävydestä
3. Perustelut sille, miksi sekä ESE:n lisätuloutuksen että vähemmistöosuuden myynnin valmistelu rinnakkain ei ole järkevää
4. Kommentteja muista yksittäisistä esitetyistä tuloutusvaihtoehdoista ja niiden riittävydestä
5. Vähemmistöosuuden myynnin arvioidut vaikutukset Esen toimintaan ja talouteen hintoihin (sijoittajan tuottovaatimukset), mitä tarkoittaa maakunnalliselle yhtiölle

1. Tuloutustarve, katettavan alijäämään määrä ³

Taseessa alijäämää TP2021	-33,6 m€
Tulosennuste 2022	-9,2 m€
TA2023 tulos* (valmistelu kesken!)	n. -2,5 m€
Yhteensä 31.12.2023	-45,3 m€

* Ilman mahd. energiaomaisuusjärjestelyä

- Kuntalaki vaatii, että *taloussuunnitelma on tasapainossa*
- TA2022 ja 2021 tasapainovaatimus on saavutettu lisäämällä v. 2023 satunnainen myyntivoitto (min. 70 m€) viitaten energiajärjestelyihin.
- Alijäämänäkymien vuoksi aiemmin käytettykään summa ei näytä riittävän

- Sote-rahoituslaskennan takia Mikkelin **taloussuunnitelmavuodet voivat olla jopa 20 miljoonaa euroa alijäämäisiä** (Essoten yli 28 m€ TA2022-ylitys huomioiden)
- Vaikka Essoten TA-ylitys olisi ”vain” 15 m€, näyttäisi v. 2024 tällä hetkellä yli 8 m€ alijäämäiseltä
- Vaikka sote-kulut toteutuisivat TA:n mukaisina (ei realistinen oletus), v. 2024 olisi edelleen useamman miljoonan alijäämäinen. Tulos kääntyisi hieman positiiviseksi arviolta 2026.
→ Tuleville vuosille tarvitaan **puskuria** alijäämäisistä tuloksista selviämiseksi ja myös uusia tulolähteitä – uudet leikkaukset eivät yksin ole riittävä selviytymiskeino.

2. Etelä-Savon Energia Oy:n tuloutusmahdollisuudet ja niiden riittävyys

- ESE:ltä on saatu erillinen yhteenveto/selvitys tuloutuksista ja niiden vaikutuksista
- ESE:n arvioitu lisätuloutus ei tuo riittävää lisätuloa eikä taseeseen tarvittavaa puskuria selvästi alijäämäisinä näyttäytyvistä taloussuunnitelmavuosista selviämiseen
  - Käytännössä 2024-2025 olisi jatkettava keskusteluita energiaomaisuuden myynnistä.
  - Lisätuloutukset vaikuttavat väistämättä ESE:n markkina-arvoon vähintään niiden euromäärän verran
  - Koskienergian myyminen itsessään ei laske ESE:n arvoa, yhtiöön jätettynä tulo jopa nostaa arvoa

2. ESE lisätuloutusvaihtoehdon arviointia

- Kumulatiivisen alijäämän kattaminen
  - Arvio 31.12.2023 mennessä katettavasta määrästä 45,3 m€ - tuloutussumma ei välttämättä riitä, suunnitelmavuosille ei saada tarvittavaa puskuria
  - Tuloutussumma tarkentuu vasta Koskienergian osakkeiden myyntiprosessin edetessä
- Kassavaikutus
  - Tuloutuvat osingot maksettaisiin kaupungin kassaan
  - Kassavaikutus ja siten esim. mahdollisuus sijoittaa saatu summa, maksaa lainoja pois tai tehdä investointeja on pienempi kuin vähemmistöosuuden myynnissä.
- Omistajuuden ja yhtiön ohjauksen kehittäminen
  - ESE pysyisi kaupungin 100 % tytäryhtiönä, toiminta ja omistajaohjaus pysyisi entisellään
  - Prosessin ja suurten tuloutusten vaikutus yhtiöön ja yhteistyöhön?
  - Suurten tuloutusten vaikutus yhtiön arvoon, omavaraisuusasteeseen – ESE yhtiönä ei vahvistu
- Kuntalaisten/asiakkaiden näkökulma
  - Tuloutusten myötä vähentyneiden puskureiden vaikutus tulevaisuuden hinnoitteluun?
  - Kuntalaisten näkökulmasta ESE:n säilyminen 100 % tytäryhtiönä positiivinen asia

3. Lisätuloutuksen ja vähemmistöosuuden rinnakkain valmistelu

- Kahden toimintavaihtoehdon rinnakkain valmistelua ei voitane pitää tarkoituksenmukaisena
- Voi hämmentää päätöksentekoa
- Lisätuloutusvaihtoehdon toteuttaminen vaikuttaisi ESE:n vähemmistöosuuden arvoon → mitä tarkalleen ollaan myymässä? Sekavuus myyntiprosessiin
- Mahd. myyntiprosessiin kilpailutettavan asiantuntijan työstä aiheutuu kustannuksia; rajoitettavissa asiantuntijan keskeytyshetkeen mennessä tekemän työn hintaan. Jos valmistelua tehty jo pitkälle, hintalappu on suurempi.
- Suuri epävarmuus vähemmistöosuuden myymisen todellisen aikomuksen suhteen voi vaikuttaa markkinoilta saatavaan hintaan ja ostohaluihin – kaupungin linjausten julkisuus → kaupungin uskottavuus myyjänä voi heikentyä
- Päätöksenteon siirtäminen myöhemmäksi johtaa ”pakkorakotilanteeseen”, joka voi vaikuttaa vähemmistöosuudesta saatavaan hintaan negatiivisesti

4. Muista tuloutusvaihtoehdoista

- Talousmetsäomaisuuden myynti
  - Ei sisällä kymmenien miljoonien eurojen myyntivoittopotentiaalia, kuten energiaomaisuus.
  - Puunmyyntitulot olleet vuosittain 1,1-1,2 m€.
- Essoten peruspääoman alentaminen ja sen vaikutukset kuluvan vuoden sote-laskutukseen ja tulevien vuosien valtionosuuksiin
  - Peruspääoman alentaminen ei ole Essoten tilanteessa sallittua (kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeistukset), joten ratkaisuvaihtoehto ei ole relevantti.
- Vaalijala-kuntayhtymän ylijäämien palauttaminen jäsenkunnille
  - Asia on valmistelussa/kesken. Mikäli koko ylijäämäsumma palautettaisiin, Mikkelin osuus olisi n. 2,8 milj. e (12,9 %). Todennäköisesti asiassa syntyy jonkinlainen kompromissi, eikä koko summaa saada.
    - alijäämien kattamisen näkökulmasta summa jää liian pieneksi

5. Vähemmistöosuuden myynnin vaikutuksista

- Myyntiprosessiin liittyvän asiantuntijapalvelun hinta kaupungille selviää kilpailutusprosessissa. Alalla yleisesti käytetty hinnoittelumalli on prosessin hoitamiselle kiinteä hinta + toteutuneesta kaupasta provisio → asiantuntijalla kannustin parhaan hinnan tavoitteluun
- Osakassopimus keskeisessä roolissa – ESE kuitenkin säilyy kaupungin tytäryhtiönä. Merkittäviin toimenpiteisiin pyydettyä ennakkokantaa, vähemmistöomistaja ei voi tehdä järjestelyitä kaupungin selän takana. Vähemmistöomistajan päätösvalta määräytyy sen omistusosuuden mukaan sekä osakassopimuksen määräyksiin; päätösvalta säilyy kaupungilla.
  - Vähemmistöosuuden ostajaksi haettava strategista kumppania, joka tuo aitoa lisäarvoa
- Vähemmistöomistaja haluaa sijoitukselleen tuottoa. Tyypillisesti tällaisten omistusjärjestelyiden yhteydessä toteutetaan energiayhtiössä vähemmistöomistajan kanssa tasejärjestelyitä, jotka mahdollistavat riittävän tuloutustason ilman suuria hinnankorotuksia.
  - Myös kaupunki hyötyy tuloutuksista omistusosuuttaan vastaavalla määrällä – suuren myyntivoittopotentialin realisoitumisen lisäksi
  - Tuottovaatimuksista ja erityisesti niiden asiakashintavaikutuksista (taksapolitiikka) on syytä sopia osakassopimuksessa, jotta pelisäännöt ovat selvät kaikille osapuolille sekä kuntalaisille.
- Ratkaisun tarkempi analyysi luettavissa energiatyöryhmän yhteenvetoraportista ja KPMG:n koontiraportista.

5. Vähemmistöosuuden myynti – osakassopimuksen keskeiset sisällöt

- Taksakehityksen kohtuullisuus. Energian hinnan, palvelun ja laadun säilyttäminen kilpailukykyisenä.
- Yhtiö on kaupungin tytäryhtiö ja noudattaa konserniohjetta (mm. ennakkokannan pyytäminen merkityksellisissä asioissa)
- Yhtiön keskeiset strategiset tavoitteet
- Osingonjako (esim. ohjeellisesta tasosta sopiminen)
- Tärkeimmät lähivuosien investointisuunnitelmat, päätöksentekomenettely merkittävässä investoinneissa
- Hallituksen kokoonpano
- Osakkeiden siirto-, panttaus- ja lunastusoikeudet (mahd. yhtiöjärjestystä täydentävät määräykset)

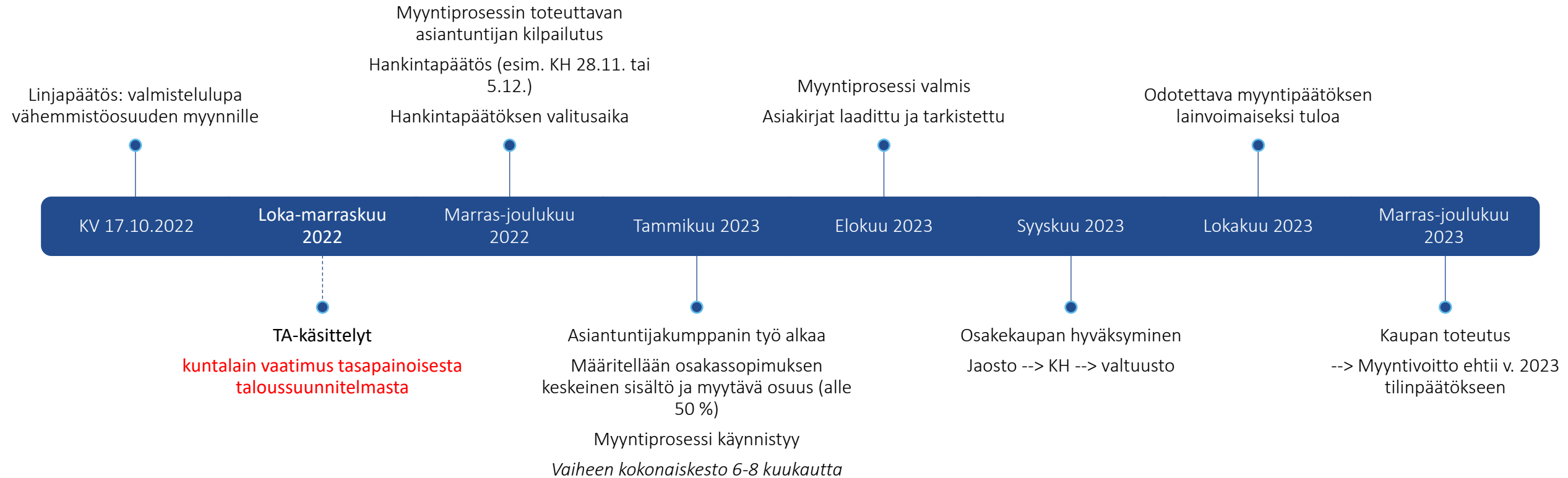

5. Vähemmistöosuuden myyntiprosessin eteneminen

- KH organisoi jatkotyön KV:n linjapäätöksen jälkeen nimeämällä myyntiä valmistelevan ryhmän
- Myynnissä on syytä käyttää asiantuntija-apua, joten prosessi käynnistyisi tämän asiantuntijapalvelun kilpailuttamisella.
- Kaupungin reunaehtojen eli osakassopimuksen sisällön ja muiden keskeisten vaatimusten sekä tarkemman myytävän omistusosuuden määrittely (max. 49 % = vähemmistöosuus) yhdessä asiantuntijan kanssa
- Varsinainen kilpailutus ennalta määritettyjen ehtojen kera asiantuntijatahon toteuttamana
- Mahdolliset lisäneuvottelut, due diligence -tarkastus, kauppakirja- ja osakassopimusluonnos, tarvittavat yhtiöjärjestysmuutokset
- Prosessin pituus tyypillisesti n. 6-8 kuukautta
- Päätöksenteko osakkeiden myynnistä: konserni- ja elinvoimajaosto → kaupunginhallitus → kaupunginvaltuusto
  - *Varsinaisen kaupan hyväksyminen tulee vielä kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi*

5. Aikataulu – vähemmistöosuuden myynti

- Lisäselvitykset kaupunginhallitukselle 10.10., päätösesitys valtuustolle 17.10.
- Myyntiprosessin valmistelulla alkaa olla kiire, jotta kaupan toteutus onnistuu varmasti ennen v. 2023 loppua

Kiitos!

